

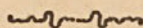
CVETJE

z vertov sv. Frančiška.

Časopis za naše verno ljudstvo,
zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška.

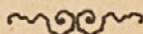
S privoljenjem cerkvenih in redovnih oblasti
vrejuje in izdaja

P. Stanislav Škrabec,
mašnik reda manjših bratov sv. Frančiška.

Vsebina 10. zvezka.

Sv. Frančišek in evharistija	288
Zaupno občevanje z Bogom. X. Pogl. Strah služabnikov božjih, ali so v milosti božji, ne pomaga k pridobitvi ponižnosti	297
Bl. Janez Lobedav, spoznavavec I. reda	300
Marija rešila Slovencem Jezusa v presvetem Zakramentu	301
Hrepenenje po Jezusu je najdljivo	306
Življenje bl. Krišpina, brata lajika 1. reda sv. Frančiška, kap. družine. Br. Krišpina dar prerokovanja	310
Br. Krišpina pošljejo v Rim	312
Blagoslovljenje dveh novih jubilejnih aljtarjev v samostanski cerkvi v Bre- žicah	314
Drobtinice in odlomki iz kerščanskih nauk in pridig Jožefa Škrinjarja. Iz 1. sešitka »O veri« (Dalje).	315
Priporočilo v molitev	318
Zahvala za vslišano molitev	319
Rimsko-frančiškanski koledar za leto 1912. Mesec oktober ali vinotok.	320

V GORICI
Narodna Tiskarna
1912.

Izhaja v prostih obrokih. Stane cel tečaj (12 zvezkov): 1 K 50 h.
Naslov za naročila: „Cvetje“ frančiškanski samostan v Gorici.

K naši dialektologiji.

(Dalje.)

Prof. Asbóth navaja nato Brandtovo opazko: „O prehodê *j* v *k* i rêči byt' ne moţet. Mnê kaţetsja, čto *-cke* jest plod sdêlki meţdu *-cje* i *-ki*, a *pisačke* predpolagajet jed. č. *pisaček*“, ter jo potem dobro zavrača. To je bilo v pojasnjenje vprašanja potrebno, dasi ni misliti, da bi se Br. še zdaj derţal tiste svoje razlage. Potem pravi prof. A. nadalje: „Škrabec, der scharfe Beobachter und gründliche Kenner der österr. slov. Mundarten (zame, žal, prevelika hvala; naših govorov je toliko, da more teţko kedo vse dobro poznati, najmenj tak domoljub, kaker jaz) verwarf in der Zeitschrift *Ovetje* diese in der Tat auf sehr schwachen Beinen stehende Erklärung Brandts, wusste aber selbst nichts mit der Form anzufangen (to ne velja, jaz nisem, koliker pomnim, v tej rêči nigdar bil v najmanjši dvojbi), das *-cke* ist nach ihm aus *-cje* durch *-cge* hindurch entstanden. Oblak wies die schwache Seite dieser Erklärung nach (v resnici je dokazal O. pri tej rêči le svojo termo, to je bila njegova „schwache Seite“), ist aber geneigt, Brandts durchaus nicht glaubhaftere Erklärung anzunehmen“.

Prof. A. hvali nadalje Oblakovo razpravo o razvitku naše sklanje. pa kaţe, kako je v njej vender glede našega vprašanja sam sebi nasprotoval. „Was er also in dem einen Satze behauptet, widerlegt er gleich in dem folgenden“. — Potem nadaljuje: „Škrabec kehrte später auf die Frage zurück und verteidigte seinen unmöglichen Standpunkt gegen Oblak (moj Standpunkt je bil od začetka do zdaj in je še zmirom ta, da je *-cke* iz *-cje* popolnoma po glasoslovni poti; zakaj bi bilo to unmöglich? ali ne stoji tudi prof. A. na tem Standpunkte?), dabei spricht er von den Lauten unserer Slaven wie der Blinde von den Farben (jaz do tedaj res še nisem bil slišal nobenega prekmurca, ali da sem o glasovih njih narečja kaj takega mislil, kar bi mojo razlago napačno delalo, tega ne more nihče dokazati), von welchem Vorwurf wir übrigens auch seinen besser geschulten Gegner Oblak nicht frei sprechen können“. — Torej slepca sva oba, jaz in bolje šolani Oblak! Da se enemu slepcu vender prednost daje pred drugim, bodisi! Tudi jaz rad priznam Oblakovo lepo nadarjenost, veliko pridnost in ţelezno energijo pri vedno slabem zdravju; bolje šolanosti pa vsaj v tem primeru ni pokazal. Dobro šolan bi bil moral na prvi pogled sprevideti nemojnost Brandtove razlage in ne bi bil smel, kar je terdil v enem stavku, berţ v drugem pobijati. Jaz sem Oblaka rad imel; on je bil v nekem pomenu moj učenec, ali seveda, to je tudi Jagić skusil, tak učenec, ki hoče berţ več in bolje

CVETJE

z vertov sv. Frančiška.

XXIX. tečaj

V Gorici, 1912.

10. zvezek.

Sv. Frančišek in evharistija.

„Prosim, molim in ljubim“.
Sv. Frančišek.

Minil je veliki shod v glavnem mestu našega cesarstva, na Dunaju, svetovni shod v čast najsvetejšemu zakramentu, tako imenovani evharistični kongres. Vsi, dragi bravci, ste slišali ali tudi brali, kako lepo, kako prekrasno je bilo; nekateri ste celo videli na lastne oči, kako se je vneto častil naš ljubi Jezus, s kakim bogatim bleskom je bil obdan. Slišali ste znamenite govornike, ki so Vam z bistrim umom razlagali skrivnost presvetega zakramenta, z ognjenimi besedami vas spodbujali k ljubezni do njega. Videli ste množice, ki so prihitele od vseh strani ne samo našega cesarstva, temuč tudi drugih bližnjih in daljnih dežela, da so se poklonile Kristusu Kralju. Pred njim ste videli klečeče najvišje dostojanstvenike, kaker tudi preproste ljudi delavskega in kmetiškega stanu. Bogati in ubogi, stari in mladi so bili zbrani, da so pokazali svojo vero v Jezusa, pričujočega v najsvetejšem zakramentu. Da je bil v jako obilnem številu zastopan tudi naš slovenski narod, to nas mora pač globoko v srce veseliti. Prav je, da je svet videl, kako je Slovenec vdan Bogu in njegovi sveti cerkvi. Prav je pa tudi, da smo videli mi

gorečo pobožnost toliko družih. Tako se eden od družega učimo, eden družega spodbujamo in vsi se višje vzdigujemo v ljubezni do Jezusa Kristusa. V resnici dunajski shod je zapalil ogenj, ki mora ogreti celo veliko Avstrijo in še mnoge sosednje dežele.

Zdaj bodi torej naša posebna skerb, da ta ogenj ne vgasne in ne le ne vgasne, gori naj z vedno veseljšim plamenom, z vedno večjo močjo. Skerbeti moramo vsi skupaj, da se v t e r d i m o v pravi serčni ljubezni do Jezusa Kristusa, tako da nas nobena reč ne bo več mogla ločiti od Njega, in bo vsak izmed nas lahko govoril sè sv. Pavlom:

»Svesti sem si namreč, da nas ne smert, ne življenje, ne angelji, ne poglavarstva, ne oblasti, ne sedanje, ne prihodnje, ne moč, ne visokost, ne globočina, ne kaka druga stvar ne bo mogla ločiti od ljubezni božje, ki je v Kristusu Jezusu Gospodu našem.« Rimlj. 8, 38. 39.

Le eno je, kar bi nas moglo ločiti od ljubezni Kristusove, samo eno sicer, pa zelo nevarno, ker prebiva v nas samih, to je naša volja, po grehih in slabostih spačena ter k hudemu nagnjena. Treba je torej, da jo vterdimo in okrepimo, da bo ostala stanovitna v ljubezni do Kristusa. Za to vterditev in okrepitev pa potrebujemo poleg blagoslova božjega močnih zgledov, ki so nas v stanu potegniti za seboj, kaker magnet potegne železo.

V svojem neskončnem usmiljenju nam je dobri Bog take zglede tudi dal, mnoge po številu in močne po čednostih; ne bilo bi ne konca ne kraja, ke bi hoteli vse le po imenu naštet. To pa ni naš namen. Naš namen je, da vam postavimo pred oči en sam zgled, ki je pa posebno pripraven, da nas potegne za seboj. Ta zgled vam je vsem dobro znan; kedo drugi naj bi bil kaker naš oče ljubi s v. F r a n č i š e k A s i š k i?

Kaj vse nam stopa pred oči, ko slišimo to častitljivo ime!

Za vse dobro vnet, če tudi nekoliko derzen mladenič, ki je povsod prvi, kjer se zbira vesela mladina, ne brez napak in slabosti, vendar daleč od hudobije velikih pregreh, ne prost mladeniške lehkomišljenosti, ljubljeneec vseh, ki ga poznajo in vidijo njegovo dobro serce — to je Frančišek pred spreobrnjenjem!

In po spreobrnjenju?

Kedo bi bil v stanu popisati, kako je začel tedaj naš slavni očak urnih korakov stopati po poti proti nebesam; in to ne po

navadni, ki je vsem vkazana, temuč po tako izredni poti, kaker je ni pred njim prehodil nihče razen Jezusa Kristusa, kateremu je sledil od stopinje do stopinje, od čednosti do čednosti, tako da po pravici polaga sv. cerkev v njegova usta besede Pavlove: »Poveljčan bo Kristus v mojem telesu, bodisi sè življenjem, bodisi sè smertjo. Meni je namreč življenje Kristus in smert dobiček.« Filiplj. 1, 20. 21. (Darovanje maše sv. Frančiška). Kaj čuda potem, da cerkev na njegov god navdušena kliče: »Veselim se vsi v Gospodu, ko obhajamo praznik v čast blaženega Frančiška, keterega praznovanja se vesele angelji in skupno hvalijo Sinu Božjega.« (Pristop maše sv. Franč.). Veselimo se tudi mi, ne samo na njegov praznik, temuč vsaki dan. Vedno bodi Frančišek naš zgled, prav posebno pa v češčenju presv. Rešnjega Telesa.

Neki pobožen pisavec pravi: »Kedor je enkrat prav zares okusil sladkost sv. Rešnjega Telesa, ta čuti, kako poganja v njegovi duši neka strast (v dobrem pomenu): tabernakelj je zanj magnet, kateremu se ne more vstavljati; ondi je njegov zaklad, ondi njegovo serce. To je bila strast serafinskega očaka,« tako nadaljuje; »nikedar mu ni bilo dovolj, ko je premišljeval gosta v tabernakelju. Pred aljarjem na kolenih kleče je prederl oblake, ki zakrivajo sv. Rešnje Telo, se potopil z radostjo v to morje luči, v to ognjeno peč ljubezni, ki nam jo vera kaže, in ostajal veči del dneva v zaupnem pogovoru sè svojim Bogom. Ure so mu šle ondi kar prehitro naprej, in pogosto ga je zalotil jutranji svit v njegovih sladkih pogovorih, ki jih je le nerad pretergal.« »Nekega dne,« tako se bere nadalje, »se je obrnil k njemu neki svetni človek, eden njegovih prijatelov, ki si tolike vnetosti ni mogel razlagati: »Oče« je rekel, »prosim, povej mi vendar, kaj delaš te dolge ure ob vznožju aljarja?« — »Moj sin,« odgovori svetnik, »jaz pa tebe vprašam, kaj dela ubogi pri vratih bogatinovih, bolni pri zdravniku, žejni pri bistrem studencu? Kar ti delajo, to delam tudi jaz pred Bogom skritem v evharistiji: prosim, molim in ljubim.« Isti pisavec je temu še pristavil: »V teh treh besedah: prosim, molim in ljubim, je življenje sv. Frančiška popolnoma zadopadeno.«*)

In res, dragi bravci, res ni bilo življenje Frančiškovo nič

*) »Sv. Frančišek Asiški«, P. Leopold de Chéranec.

druzega kaker nepretergana zveza s Kristusom po iskreni ljubezni, molitvi in prošnji.

Kaj je neki prosil Frančišek, ko je klečal pred Najsvetejšim?

Dobro vemo, kaj je prosil, ker se nam je ohranila kratka molitvica, ki jo je imel navado opravljati pri sv. maši med povzdigovanjem.

Priprosto in priserčno je molil:

»Gospod Bog, nebeški Oče, poglej v to častitljivo obličje tvojega Kristusa in vsmili se mene in vseh drugih grešnikov, ki je zanje tvoj blaženi Sin in Gospod naš vmreti blagovolil in ki je za njih zveličanje in tolažbo v svetem aljtnem zakramentu pri nas hotel ostati, on, ki si ž njim Ti Oče in Sv. Duh, ki si en sam Bog in živiš sè Sinom in Sv. Duhom na vekov veke. Amen.«

Usmiljenja je torej prosil sv. Frančišek, usmiljenja za se in za druge. Ni imel skerbi za telesne potrebe, saj se je tako vsemu odpovedal in ni godernjal, veselil se je celo, ako mu je najpotrebnišega manjkalo. Zato je pa v svojih molitvah mislil le na duhovne potrebe.

Vzemite si ga za zgled, dragi bravci! Keder pridete pred tabernakelj, mislite, ako ne edino, vsaj najpervo na dušo. Nikar ne stegujte svojih rok samo po telesnem kruhu, ne prosite le posvetnega blaga in bogastva, temuč prva prošnja, ki pride iz vaših ust, bodi prošnja za duhovne dobrate: za čisto vest, za milost spoznanja svojih grehov in pravo kesanje nad njimi, za štanovitnost v dobrem, za spreobrnjenje grešnikov in za razširjenje prave vere.

Če vas pa opominjamo, da prosite najpervo duhovnih dobrot, s tem seveda nikaker ni rečeno, da na telesne potrebe ne smete misliti. O pač! le prosite tudi telesnega kruha, za se in za druge, potem ko ste za dušo poskerbeli. Saj nas je sam Sin božji učil prositi za vsakdanji kruh, in zato smemo terdno zaupati, da se bo iz svojega svetega tabernakeljna milostno na nas oziral in da bo tudi za naše telesne potrebe poskerbel ter nam vse to navergel, če bo videl, da nam je duša prva skerb.

Malo dopadajenja pa more imeti naš Gospod nad tistimi, ki mu nimajo kaj povedati, ko pridejo pred njegov tabernakelj. Njih duša je že vsa sestradana, kaker puščava je, puščava, ki ne poganja v nji nič zelenega; njih serce je brez čednosti, njih

volja brez moči, razum brez pravega spoznanja. To so ljudje, ki jim je cerkev hiša sè štirimi stenami, tabernakelj prostor brez pomena, sv. hostija samo bel opresen kruh. Slišali so sicer že in vedo, da je pod njo skrit Jezus pravi Bog, pa na to ne mislijo. Ko so pred tabernakeljnom, ne vedo, kaj bi: njih usta molče, molči njih serce, in niti toliko se ne zganejo, da bi prosili za telesne potrebe, tako tje v en dan so, tako brez misli, brez pameti, brez prave žive vere.

Upajmo pa, da se naš dobri Jezus, če tudi takih ljudi ne more biti vesel, vender milostno na nje ozira in jim, rekel bi, vsiljuje to, česar sami ne prosijo, ker se vsaj toliko gibljejo, da od časa do časa k njemu pridejo.

Gorje pa tistim, ki jih niti blizu ni, kaj še le da bi odperli usta in prosili! Kaj bo s takimi, ki se vmaknejo, keder vidijo, da jim gre Jezus naproti? Če opazijo, da gre duhovnik z Bogom, hitro smuknejo za kaka vrata, da ne srečajo svojega Boga. Če vidijo procesijo z Najsvetejšim, nimajo za Boga oči, le ženske klobuke in njih krila ogledujejo, ali pa hite naprej, kaker bi gorelo za njimi, in ne najdejo časa niti za kratek zdihljej, niti za par besed, kaker »Moj Jezus, usmiljenje!« ali kaj podobnega, če tudi so usmiljenja nad vse potrebni. Takí ljudje so že sojeni, in so si sodbo sami napisali; zadevajo jih besede prerokove: »Poguba izhaja iz tebe, Izraelj.« Oz. 13, 9.

Sv. Frančišek klečeč pred tabernakeljnom pa ni samo prosil, temuč je tudi molil najsvetejši zakrament, to se pravi: skazoval mu je božjo čast. »Gospod mi je dal toliko vero v cerkvah,« tako sam pravi, »da sem priprosto molil in govoril: Molimo te, presveti Gospod Jezus Kristus, tukaj in po vseh tvojih cerkvah, ki so po vesoljnem svetu, in te hvalimo, ker si sè svojim svetim križem svet odrešil.«

Tako moliti je učil Frančišek tudi svoje tovariše, in ti, spodbujeni po močnem zgledu svojega očaka, so opravljali to molitev, če so le od daleč zagledali zvonik kake cerkve. In še dandanašnji se po vesoljnem svetu po molitnicah našega reda ta molitev dan za dnem ponavlja.

Kako prevzet je bil Frančišek od božanstva Kristusovega, skritega pod podobo hostije, nam priča njegova skerb za hiše božje, ketere je sè svojimi rokami popravljaj in tudi pometal. Pekel je hostije in jih mej cerkve delil, da bi jih kje ne zmanjkalo ter pisal pismo vsem duhovnikom celega sveta, v katerem

spodbuja, ne brez ostrih besed, naj skerbe za dostojnost pri vsem, kar pride v dotiko s Telesom in Kervjo Jezusa Kristusa.

Posebno ginljivo je pa pismo, katero je pisal vsem predstojnikom in mašnikom reda, kjer pravi mej drugim: »Prosim vse brate s poljubom nog in z ljubeznijo, katero morem, da vse spoštovanje in čast, kolikeršno koli bodeite mogli, skazujte telesu in kervi Gospoda našega Jezusa Kristusa, v katerem je vse, kar je v nebesih in kar je na zemlji, pomirjeno in spravljeno sè vsegamogočnim Bogom. Prosim tudi v Gospoda vse svoje brate mašnike, ki so in ki bodo in biti želijo, da keder koli bodo hoteli maševati, naj čisti in čisto opravljajo sè spoštovanjem pravo daritev presv. telesa in kervi Gospoda našega Jezusa Kristusa, sè svetim in čistim namenom, ne zavoljo kake pozemeljske reči, niti iz strahu pred katerim človekom, ali iz ljubezni do njega, kaker bi hoteli ljudem dopasti, ampak vsa volja, koliker pomore milost Najvišjega, naj bo proti njemu obrnjena in njemu samemu, Bogu najvišjemu, le želite dopasti . . .« »Poslušajte, bratje moji!« — tako piše nadalje, — »ako se blažena devica Marija časti (kaker se spodobi), ker ga je nosila v svojem presv. telesu; ako se je blaženi Janez Kerstnik tresel in si ni upal temena Gospodovega se dotekniti; ako se grob, v katerem je nekoliko časa ležal, tako spoštuje: kako svet in pravičen in vreden mora biti, kedor ne več vmerljivega, temuč takega, ki ima na veke živeti in ki je že poveličan, v keterega žele angelji gledati, z rokami tiplje, sè srcem in z ustmi vživa in drugim vživati daje . . .« »Celega človeka naj navdaja strah,« — to so nadaljne besede svetnikov, — »cel svet naj se trese in nebo naj poskakuje, keder je na aljtarju v mašnikovih rokah Kristus, sin živega Boga. O čudovita visokost! o stermenja vredna priljudnost! O vzvišenost ponižna, ker se Gospod veseljnosti, Bog in božji sin, tako ponižuje, da se za naše zveličanje pod majhino podobo kruha skriva . . .«

To, dragi bravci, so goreče besede, ki nam kažejo, kako spoštovanje je imel sv. Frančišek do telesa in kervi našega Gospoda; to se pravi častiti po božje sv. Rešnje Telo, to se pravi moliti Jezusa v presv. aljtarskem zakramentu.

To živo spoznanje je pa vsadilo v serce Frančiškovo tudi globoko spoštovanje do duhovščine, kar nam spričujejo besede njegove oporoke, kjer pravi: »Potem mi je Gospod dal toliko vero do mašnikov, ki žive po načinu svete rimske cerkve, za-

radi njihovega reda, da se hočem k njim zateči, ke bi me preganjali. In ke bi imel toliko modrost kaker Salomon in bi našel siromašne svetovne duhovnike v župnijah, kjer prebivajo, nočem pridigati zoper njihovo voljo. In njih in vseh drugih se hočem bati, jih ljubiti in častiti ko svoje gospode. In nočem v njih gledati gréha, ker vidim v njih Sinu božjega, in ker so moji gospodje. In to delam zato, ker na tem svetu ne vidim nič telesnega od samega najvišjega Sinu božjega kaker njegovo presv. Telo in njegovo presv. Kri, kar sami posvečujejo in samo oni drugim dele. In te najsvetejše skrivnosti hočem čez vse častiti in spoštovati in na dragih krajih spravljati.«

Res veseliti se moramo in Boga hvaliti, ker nam je dal v sv. Frančišku tako prekrasen zgled, kako imamo častiti in moliti Jezusa v presv. zakramentu; ali žalost se nas mora lotiti, če pomislimo, kako daleč smo za tem zgledom zaostali, zaostali zato, ker nam manjka goreče ljubezni do Kristusa, ketere je bilo polno Frančiškovo serce.

Ta l j u b e z e n ga je zaderževala, da se ni mogel ločiti od tabernakeljna in se je moral sè silo odtergati proč, keder ga je dolžnost klicala drugam. Eden najznamenitših njegovih sinov, cerkveni učenik, sv. Bonaventura, piše o njem: »Gorel je za zakrament Gospodovega telesa z ognjem celega serca in v največjem stermentu občudoval to preljubeznivo usmiljenost in preusmiljeno ljubeznivost. Pogosto je pristopal k sv. obhajilu, in to tako pobožno, da je druge h pobožnosti vnemal, ko se je večkrat, kaker omamljen po sladkem okušanju brezmadežnega jagnjeta, zameknil.« (Življenje sv. Frančiška 9. pogl.).

Ljubezen do telesa Gospodovega mu je narekovala, ko je pisal že omenjena pisma vsem predstojnikom in mašnikom reda ter vsem duhovnikom vesoljnega sveta. Po tej ljubezni spodbujen je nosil kamenje skupaj za popravo cerkva in je razposlal svoje brate po svetu z lepimi cerkvenimi posodami, ketere naj bi razdelili mej ubožne cerkve ter spodbujal sv. Klaro in njene tovarišice, da so izdelovale aljarne perte in drugo cerkveno obleko za hiše božje. Pri vsem tem je vodila našega očaka ljubezen, ki je iznajdljiva in se kaže tako v malih kaker velikih rečeh.

L j u b e z e n ga je gnala, da je kazal vedno in povsod globoko spoštovanje pred najsv. zakramentom in ga poln žive vere m o l i l ter s terdnim zaupanjem p r o s i l.

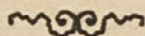
Ljubezen mu je narekovala tudi zadnje besede, ki jih je spregovoril na tem svetu, ko je prejemši sv. popotnico vmirajoč vzdihnil: »Pelji iz ječe mojo dušo, da bom slavil tvoje ime: pravični me pričakujejo, dokler mi poverneš.« Ps. 141, 8. S temi besedami, polnimi ljubeznivega hrepenenja, se je preselil naš sv. očak v srečno večnost, kjer vživa plačilo za svoje bogoljubno življenje, kaker pravi o njem pobožna pesem:*)

»Nad zvezdami v nebeškem slavnem domu
Sedi na dragem démantnem prestolu
V svitlobi sonca večnega Frančišek«.

Kedo pa prešteje tiste, ki so šli in še vedno gredo za njim?! Brezštevilne so množice treh redov sv. očaka, napolnjene z njegovim duhom, tudi one vse zavzete za češčenje sv. Rešnjega Telesa. Frančišek je že davno zapustil svet, duh njegov pa še vedno živi ter se po milosti božji čudovito krepi. Kako se svetijo imena njegovih ljubih sinov, sv. Bonaventure in sv. Antona Padovanskega, oba goreča častivca in nevstrašena zagovornika skrivnosti najsvetejšega zakramenta! Ali kako naj nam bo mogoče naštetati vse Frančiškove sinove in hčere ter popisati njih vnemo za sv. evharistijo? Naj omenimo le še enega, o katerem je spričano, da, ko je ležal na mertvaškem odru v cerkvi, da je, tudi merlič, mej povzdigovanjem odperl svoje oči in vpričo nebrojne množice molil telo in kri Kristusovo. To je sv. Paškali, ki je bil po rajnem papežu Leonu XIII. dne 28. novembra 1897, kaker je bilo že povedano, razglašen za patrona ali zaščitnika vseh shodov in bratovščin presv. Rešnjega Telesa.

Pa čemu govoriti dalje, ko vender celo kameni govore?! Ali niso ravno cerkve Frančiškovih sinov, kjer se verni najrajši zbirajo h prejemanju sv. zakramentov, h zavživanju presvete evharistije? Bodi tako še nadalje! In še raste naj naša gorečnost! Stopimo vsi skupaj na Frančiškovo pot in po tej poti pojdimo proti večnosti z veselim upanjem, da bomo njega, ki ga tukaj vidimo pod podobo kruha skritega, gledali od obličja do obličja.

P. V. K.

*) Glej, „Cvetje“ III, 3, 10.

Zaupno občevanje z Bogom.

P. A. M.

X. Poglavje.

Strah služabnikov božjih, ali so v milosti božji, ne pomaga k pridobitvi ponižnosti.

Vprašam bojazljive duše, ketere so vedno v strahu, da žive v nemilosti božji, kaj ta strah koristi. Najberž mi bodo odgovorile, da jih ta strah dela bolj ponižne in čuječe: ponižniše, ker jim ta strah brani visoko o sebi misliti in se na svoje čednosti zanašati; čuječniše, ker jih ta strah priganja, spopolniti svojo spokornost in tako si zagotoviti spravo z Bogom. Tako v resnici uče mnogi učenci duhovnega življenja, odobrujejo ta strah, ga priporočajo, češ, Bog nas je pustil v negotovosti, ali smo v njegovi ljubezni ali ne, ker on dobro ve, da nam je ta negotovost in iz nje izvirajoči strah le koristen. Pa poglejmo, so li ti razlogi res tako zanesljivi, kaker se zde. Jaz ne verjamem. Pred vsem se mi zdi, da zamenjavajo ponižnost z nezadovoljnostjo sè samimi seboj in prederznost sè zaupanjem, da smo dobili odpušcanje grehov. To ste dve popolnoma različne reči. V čem pa obstoji napuh, keterega sem ravnokar prederznost imenoval? Po nauku cerkvenih učencikov ne v tem, da človek na sebi vidi razne prednosti in Boga za to hvali, temuč v tem, ako človek te prednosti sam sebi pripisuje, sam sebe visoko ceni in se čez druge povzdiguje. Sv. Tomaž Akv. pravi: »Jaz ne morem videti, da bi bil greh, ako dobro v sebi spoznam in se tega veselimo;« v dokaz temu navaja besede sv. Pavla: »Mi nismo prejeli duha tega sveta, temuč duha, ki je iz Boga, da vemo, kaj nam je Bog dal.« (I. Kor. 2, 12.)

Sv. Avguštin pravi o tistih, kateri razodevajo prejete milosti: »Ni prevzetnost, temuč priznanje, ni napuh, temuč spoštovanje, razodeti to, kar si prejel.«

Sv. Bernard je tudi tega mnenja, ko uči, da sv. apostelj ne prepoveduje človeku veseliti se svojih čednosti, tudi ne hvaliti se ž njimi, temuč le, tako se veseliti ali hvaliti, kaker bi bilo to njegovo delo.

On piše tako: »Sv. apostelj Pavel ne pravi kar: Čemu se hvališ? temuč: Čemu se hvališ, kaker bi ne bil prejel? Iz tega

sledi, da on ne obsoja tistega, kateri se hvali z milostmi, ki jih je od Boga prejel, temuč tistega, kateri pozabi svojega dobrotnika in sam sebi prilastuje čast, ketera le darovavcu gre. Vedite torej, pristavi, da je nekaj dobrega v vas in da to dobro ni od vas, ker sicer se ali ne boste hvalili ali pa nečimerno prevzetni postali.«

Navesti hočem še besede s katerimi spodbuja sv. Terezija neko dušo k hvaležnosti do Boga za neko posebno milost. »Varuj se, pravi, pred neko versto ponižnosti, ketera se malo zmeni za dobrote božje. Ta ponižnost je napačna: kako se bodo spodbujali k ljubezni božji, ako si ne damo računa od prejetih dobrot? Saj takrat najbolj ljubimo dobrotnika, ko si njegovih dobrot spominjamo. Ako je n. pr. dovoljeno, da, zaslužno, ako se spominjam, da me je Bog v življenje poklical, da me je sè svojo kervijo odrešil, zakaj bi mi bilo zabranjeno, misliti, da me z njegovo milostjo posvetni pogovori ne vesele več tako, kot poprej in mi dopadejo le taki pogovori, katerih predmet je Bog? Človeška narava je že taka, da se mi nemogoče zdi, da bi tisti kaj velikega storil v službi božji, kateri ne misli, da ga Bog zelo ljubi. Naš duh je tako v posvetno vtopljen, da mu mora Bog dati zastavo prihodnih dobrot, da ga od časnih odterga.«

Sv. Terezija uči tudi, da po njenem mnenju, hudobni duh ne pozna boljšega sredstva, vsaj pri pobožnih dušah, da jih ovira v njih napredku, kaker tega, da jim vlije napačne pojme o ponižnosti. Kako bi mogli tedaj po vsem tem, imenovati napuh, ako duša zaupa, da je v prijateljstvu z Bogom, zarad tega prazni strah iz serca spodi in Boga hvali za toliko dobroto? Ali ni ravno to pravi pripomoček, ljubiti molitev, z veseljem nositi jarem Gospodov in rasti v gorečnosti in pobožnosti? Ali pa niso to velike koristi, ki jih pa nemir in strah zaderžuje?

Nasprotniki mi bodo morebiti odgovorili, da to zaupanje, ako ni prevzetno, vsaj nič ne pripomore k **ponižnosti; zakaj človek** je toliko ponižniši, koliker slabše misli o sebi in koliker manj je sè seboj zadovoljen.

Zdi se mi pa, da, ko sem dokazal, da to zaupanje ni napuh, sem ob enem tudi dokazal, da nezaupnost ni ponižnost. Ali naj to tako jasno resnico še enkrat povdarjam? Kaj, ali naj bom ponižen tako, da bom žalosten, nemiren zaradi razmerja svojega do Boga, negotov njegove ljubezni in ne bom smel misliti na njegove milosti? Preblazena Devica tedaj ni bila ponižna, ko

je rekla v svojem slavospevu: »Moja duša poveljuje Gospoda in moj duh se veseli v Bogu, mojem Zveličarju; ker velike reči mi je storil?« Blaženi prebivavci nebes, ki so gotovi svojega zveličanja in imajo popolno veselje zaradi tega, torej niso ponižni? Na ta način bi bili zaverženi v peklu najponižniši; zakaj oni se imajo po pravici za najbolj zapuščena in najvbožja bitja.

Nemir in strah nima tedaj nič skupnega s ponižnostjo. Tisti je resnično ponižen, ki se ima za vbozega in zaničljivega v svojih očeh, čeravno dobro spozna dobrote božje v sebi, je tudi zaradi tega srečen in naudušen, Boga ljubiti in ga hvaliti. To imenuje sv. Pavel, v Bogu se hvaliti in to je tudi sam storil, ko je pisal: »Jaz nisem postal nič manj, kaker najimenitniši aposteljni, dasiravno nič nisem.« (2. Kor. 12, 11). In zopet pravi: »Jaz sem najmanjši apoteljnov in nisem vreden apotelj imenovan biti. Pa po milosti božji sem to, kar sem, in njegova milost v meni ni bila prazna, ampak sem več delal ko vsaki njih; toda ne jaz, ampak milost božja z menoj.« (I. Kor. 9, 10).

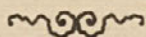
Ali potrebujemo še terdniših dokazov?

Toda nasprotniki še ne dajo miru. Pravijo namreč: Morebiti čutijo svetniki v sebi čeznatorne milosti in darove, ne da bi se zaradi tega prevzeli, ali zato je potrebna modrost kakeršne nima vsaketeri. To je prednost le malo izvoljenih duš, v katerih je ponižnost že globoko vkoreninjena; gorje pa tistemu, ki bi jih v tem posnemal, predno je v čednosti vterjen tako, kaker so bili oni.

Kako neusmiljeni so ti ljudje, ki hočejo na vsak način odreči dušno veselje in mir serca tistim, ki še niso popolni v čednosti, to je, večini božjih prijatelov. To je sreča, da sv. Pavel, ta veliki učenik evangeljske modrosti, drugače uči. Najberž on Filipljane prvi čas po njih spreobrnjenju še ni za popolne imel in vender jim brez strahu piše: »Veselite se v Gospodu, še enkrat rečem, veselite se!« Fil. 4, 4. Ravno tako je rekel novospreobrnjenim Tesaloničanom: »Vselej se veselite; v vseh rečeh se zahvaljujte!« (I. Tes. 5, 16. 18.)

Vprašam pa, kako bi se mogli veseliti in Boga zahvaliti, ke bi ne bili prepričani, da so prijatelji božji? Ti bojazljivi in previdni dušni vodniki naj grajajo apoteljna, ako si upajo, in mu svetujejo, naj nekoliko bolj prizanesljivo ravna sè še slabotno ponižnostjo novih kristjanov in naj jim ne daje priložnosti k nečimerni hvali in prederznosti. Odgovoril jim bo: Jaz poznam

človeško slabost kaker vi, in še bolj ko vi; toda take nevarnosti se bodo znali ogibati ljudje tudi le srednje čednosti in ni treba, da se jim vzbuja strah, kateri le slabi moč duše in jo ovira na potu čednosti in zedinjenja z Bogom. Sicer je pa ponižnost, na katero vi mislite, sužniška, žalostna in nemirna ponižnost, kakeršna je ona zaverženih. Ke bi v duhovnem življenju ne bilo nobenega potrebnjšega dela, kaker ogibati se vseh vzrokov napačnega, kako bi se oni modri dušni vodniki motili, ki so tako skerbni in se trudijo pomiriti zbegane duše! Bolj modro bi ravnali, ke bi jih opominjali, naj se le begajo in boje: priporočali naj bi jim, da naj v vsakem dejanju vidijo greh, celo smertni greh, ki jih oropa božje milosti. Take napačne posledice slede iz napačnih načel in terditev.

Bl. Janez Lobedav,

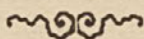
spoznavavec 1. reda:*)

Leta 1239. je stopil pobožni mladenič Janez Lobedav v svojem rojstnem kraju v Tornu na zahodnem Pruskem v frančiškanski red. Ko redovnik se je prav pridno učil, da bi mogel koristno delati v Kristusovem vinogradu; postal je sloveč pridigar in svet frančiškan. V samostanu je bil veči del v celici, kjer je molil, premišljeval in učil se. Premišljeval je posebno rad skrivnost Kristusovega včlovečenja, namreč neskončno dobrotljivost druge božje osebe, ki je človek postala, da nas je rešila večnega pogubljenja. Večkrat se mu je prikazala Mati božja z detetom Jezuščkom v naročju in se je ž njim pogovarjala o svetih skrivnostih našega odrešenja. Nekega dne so se redovniki zelo zavzeli, ko so slišali žensko govoriti v njegovi celici. Ko so pred vratmi poslušali, slišali, so kako se je začelo noter dete jokati. Zdaj so redovniki poterjali na vrata, in ko se pater Janez ni oglasil, vrata odperli. Ali kako se se zavzeli, ko niso našli ne ženske ne deteta, temuč samega patra zamaknjene in v molitev potopljenega. Ko je samostanski predstojnik to izvedel, mu zapove pod pokorščino, naj pove, kaj se je godilo v njegovi celici. Nato pove pater Janez, da se mu je prikazala Mati Božja z Jezuščkom, ki se je zato jokala, ker bo kmalu v teh krajih katoli-

*) P. Silvester Winkes, Seraphischer Tugendspiegel 9. October.

ška vera zaterta. Sobratje, ki so po nedolžnem slabo mislili o p. Janezu, so šli osramočeni iz celice. Zadnja leta pred smertjo je pater Janez skoraj le molil; vmerl je v Kulmzeju (Kulmsee) 9. oktobra leta 1264. Na njegovem grobu so se čudeži godili; prebivavci so ga častili ko patrona, dokler se niso poluteranili.

P. A. F.

Marija rešila Slovencem Jezusa v presvetem Zakramentu.

P. M. Š.

Ni ga ginljivišega trenutka v Kristusovem življenju, kaker je pri zadnji večerji tisti, ko je vstanovil presv. Zakrament svojega Rešnjega Telesa. Zveličar se je pripravljajl v strašno smert, njegovi sovražniki so se posvetovali, kako bi ga vjeli in sramotno vmorili, — on je pa mislil na to, kar je hotel zapustiti človeštvu v spomin svoje ljubezni — zapustiti nam je hotel samega sebe z dušo in telesom, človeka in Boga pod podobo kruha in vina. Žalostni in poterti so bili apostoli ob Jezusovem slovesu, ali on jih je tolažil: »Ne bom vas zapustil sirot,« (Jan. 14, 18).

In ko so jeli, je vzel Jezus kruh in blagoslovil, zlomil in dal učencem ter rekel: »Vzemite, jejte; to je moje telo.« In vzel je kelih in zahvalil in dal jim ter rekel: »Pijte iz njega vsi! to je namreč moja kri, kri nove zaveze, ki se izliva za mnoge v odpuščenje grehov.« Tako pripoveduje sv. evangelist Matevž (26, 26—28) in podobno ostali evangelisti in sv. Pavel v 1. listu do Korinčanov (11, 23—6). Kako kratko povedano in kako neizmerno veliko storjeno! Kako je bilo to mogoče, nam kažejo besede, ki jih je izgovoril Kristus mej drugimi prav tudi pri zadnji večerji. »Še mnogo vam imam povedati, pa ne morete nositi zdaj. Ko bo pa prišel tisti, duh resnice, vas bo učil vso resnico.« (Jan. 16, 12, 13). To nam poterjuje tudi poslednja beseda Jezusova na zemlji: »Glej, jaz sem z vami vse dni noter do konca sveta.« (Mat. 28, 20.)

Kolika sreča za nas, da imamo v življenju in smerti seboj tolikrega tolažnika in dobrotnika — kralja nebes in zemlje! —

Kolika nesreča nasprotno pa za tiste kraje, kjer so zgubili Jezusa v tej skrivnosti! Ni tam dragocene in prevzvišene daritve sv. maše, ni tabernakljev, ni molivcev pred njimi, ne čuješ zvončka, ki bi te opomnil, da gre Jezus potolažit in krepčat vmirajočega, in ko vmerje ni za njega pomirjujoče daritve na altarju.

Sv. Leonard Portomavriški veli: »Ako ne bi imel svet sonca, kaj bi bilo sè svetom? Oh, vse bi bilo temno in strašno, nerodovitno in v največji bedi. In ako ne bi imel svet svete maše, kaj bi bilo z nami? Oj mi nesrečni! Mi bi bili brez vsega dobrega, polni vsega hudega, tarča vsem strelam jeze božje.«

Taka nesreča je zadela pred blizu 400 leti mnoge dežele; pretila je tudi naši domovini. Rešila nas je je Marija. Kje? Kako?

Leta 1517. se je vzdignil na Nemškem proti katoliški cerkvi **odpadnik Martin Luter**. Mej mnogimi drugimi zmotami je tajil tudi pravo pričujočnost Jezusovo v presvetem zakramentu in zaverigel daritev sv. maše. Neizmerna pohlepnost po posvetnem blagu in vživanju, splošna pokvarjenost in peklenski napuh so razjedali in kužili že delj časa prej evropsko kerščansko družbo. Ni čuda torej, da so mnogi prestopili v Lutrov tabor in je nastal v katoliški cerkvi žalostni razkol, ki je odtergal velik del Evrope od edinozveličavne rimske cerkve. Peklensko seme rodi pa tudi peklenški sad.

Kervave vojske, divji vpori so se vneli po vsi Evropi; podivjane vojaške čete so požigale, morale, skrunile, plenile, da je groza.

Krivoverski vihar in groze njegove prihrujejo tudi čez meje naše mile domovine, razsajati začnejo na vso moč, posebno po Kranjskem, Koroškem in Štajerskem. Tudi goriška pokrajina je začutila tuljenje peklenške burje; kranjski odpadnik Primož Trubar je že pridigal v Gorici in okolici in širil krivi nauk, ki je žugal vzeti vbogemu narodu Jezusa in Marijo. Krivoverski učitelj je hotel ljudi prepričati, da vodi v nebesa široka pot prostosti in vživanja, mej tem ko Izveličar uči, da ta pot vodi v večno pogubljenje — v nebesa pa ozka pot pokore in pokorščine.

Mej Slovenci je začelo vreti, prvi omahljivci so že prisegali Lutrovi zastavi. Odpadali so tudi nevredni duhovniki in skušali so narod seboj zavesti. Znameniti frančiškan P. Frančišek Glavinić, isterski Hervat, sporoča v svoji zgodovini Tersata (1648.) to le važnost iz tistih časov:

» V ljubljansko škofijo sta prišla dva ilirska ali slavenska duhovnika, Anton Dalmatin*) in Štefan Istrijan. Eden je bil župnik v Kranju, drugi pa v Gornjem gradu. Ker sta živela v priležništvu, jima je škof zapovedal, da naj odpustita priležnice, ali pa naj se pobereta iz škofije. Pa ker sta bila ravno zavoljo takega pogreška izgnana iz svojih krajev, sta raje zapustilo škofijo — in verhu tega sta postala še krivoverca. Šla sta potem na Nemško v mesto Tübingen, kjer je bilo tedaj glavno gnezdo luteranov. Tam sta predstavila sv. pismo v slavenski (hervaski) jezik. Ker sta pa hotela zapeljati slavenski narod (Slovence in Hervate) v krivoverstvo, dala sta napraviti čerke (cirilske in glagolske za Hervate). Ker je pa bilo mesto Tübingen predaleč od Ilirskega, sta mislila, da jima bo Gradec, ker je bliže Slavonom, pripraviši kraj; zato sta prenesla tiskarno tjakaj. Tam je pa takrat živel nadvojvoda Karel, oče cesarja Ferdinanda II., ta je, kot dober katoličan zapovedal po državni oblasti tiskarno zapleniti in shraniti jo v mestnem gradu.«

Ali kako čudna so pota božje previdnosti! Tista tiskarna, ki je bila namenjena širiti krivoverstvo je prišla v korist katoliški cerkvi. Prepeljala se je v Rim in tiskali so se v nji misali in brevirji, ki so jih rabili katoliški mašniki.**)

Za Slovenec, in deloma tudi za Hervate je bila velika nevarnost, da postanejo luterani, da jim ostanejo cerkve brez tbernaklja, brez altarjev Marijinih in drugih svetnikov.

*) Ta Dalmatinec ni zamenjavati s Kranjcem Jurijem Dalmatinom.

**) To tiskarno je dobil prej v roke P. Glavinič. Ko so se posvetovali okoli l. 1621. duhovni senjsko-medruške škoflje s svojim škofom v Bribiru (Vinodol) mej drugim tudi v novem natisu glagoljskega misala in brevirja, poklicali so tjakaj kot izvedenca in strokovnjaka tudi P. Frančiška Glaviniča s Tersata. On jim je svetoval obrniti se v tej važni zadevi do cesarja za pomoč, in ker je ravno namerjal ko provincijal sam iti na Dunj po svojih redovnih poslih, obljubil jim je cesarju priporočiti tudi to nujno zadevo. Na potu skozi Ljubljano, si je vzel za spremljevalca novomašnika p. Leona Maljavca, v Gradcu pa je na veliko svoje veselje našel imenovano tiskarno z glagolskimi in cirilskimi čerkami, in reklo se mu je, da, če cesar dovoli, mu jo radi izročijo. To je na Dunaju dosegel in spravil je tiskarno na Reko, da se bodo tam tiskale imenovane knjige. Ali med tem je došlo povelje iz Rima, da se ima p. Glavinič preseliti s tiskarno tjakaj in tam tiskati. Kot provincijal pa ni mogel zapustiti svoje provincije, poslal je torej v Rim p. Rafaela Levakoviča rododom iz Jaske na Hervaskem, in ta je oskerbel tisek misala in brevirja. Rokopis za misal je imel prirejen že p. Glavinič, mogoče, da prav njegovo delo, ki ga je pa morda kaj predelal Levakovič. Brevir ima na naslovnem listu:

Nevarnost je bila takrat tudi za naš narod, da vtone v nemškem morju. Res je sicer, da so začeli krivoverci tiskati knjige v našem jeziku, ali prebuditi narodno zavest in rešiti narod niso imeli namena, ampak zapeljati ga v krivoverstvo, ki je imelo svoj sedež na Nemškem. Ako je še dandanes ptuji vpliv in pritisk tako velik, kako bi bilo, ke bi bili tudi versko z Nemci zvezani! — Ali glavno kar bi bili zgubili, vender ni narodnost, temveč prava katoliška vera — zgubili bi bili Jezusa v presv. Zakramentu in Marijo.

Toda — kedar je najhujša sila, je roka božja — in tudi roka Matere božje — najbolj mila.

Bilo je l. 1539. po Kristusovem rojstvu, ko je Marija osebno prišla na pomoč vernemu našemu slovenskemu ljudstvu.

Proti severo-vshodu od Gorice, majhino uro hoda, se vzdiguje nad Solkanom iz Soške doline 682 m. visok hrib, takrat in še zdaj semtertja imenovan »Skalnica« — dandanašnji sploh znan pod imenom »Sv. Gora«. Jasno je bilo vstalo poletno sonce nekega sobotnega dne nad to goro. Priprosta, pa pobožna pastarica iz bližnjega Gergarja, Uršula Ferligoj, je poganjala svojo čredico proti verhu. Tamkaj nedolžno dekletce poklekne, sklene ročice, ter se začne goreče, kaker je bila vajena, Materi Božji priporočati, še bolj ko druge dni, saj je bil sobotni dan, nebes Kraljici vže takrat posvečen. Priprosta deklička skoraj da še ni vedela, v kaki strašni nevarnosti se ji maje domovina. —

Munificentia Ferdinandi III. «, t. j. »po darežljivosti cesarja Ferdinanda III. (P. Fr. Gl.: »Historia tersattana 1648 — in »Starine« jugoslav. Akademije v Zagrebu 1891.) — Tako je v tistih časih cerkev in država skerbela za slovensko bogoslužje, ker jima je bilo [po Hervaškem varovati katolištvo pred razkolom gerške cerkve, ki se je derži veča polovica južnih Slovencev. To pa se je moglo storiti le s pomočjo slovenskega jezika pri vsi službi božji. Za to je že l. 1248 papež Inocencij IV. vnovič dovolil senjskemu škofu, kaker je tam stara navada, v slavenskem jeziku opravljati sveto mašo, rekoč, da mora služiti jezik stvari ne pa stvar jeziku. (»Nos igitur attendentes, quod sermo rei et non res est sermoni subjecta licentiam tibi . . . concedimus postulata«. Datum Lugdani quarto cal. apr. anno V.) In papež Benedikt XIV. je tudi rekel tako: »Ut omnes catholici sint, non ut omnes latini fiant, est necessarium«. t. j. da so vsi katoličani, ne pa da postanejo vsi latini, je potrebno. Takih misli je bil tudi naš nepozabni nadškof in kardinalj Missia, ki je rekel škofu Mahničju, gorečemu zagovorniku sv. rimske cerkve, pri odhodu na Kerk: »Varujte glagolico!« — Vredno je torej, da se Slovenci in tudi Hervatje rajnemu kardinalu tudi za to hvaležne skažejo zlasti s tem, da poskerbijjo, da se spominik našnjegovem grobu na Sv. Gori čim prej doverši in primerno olepotiči.

Molitev pravičnega oblake predere. Tudi Urškine serčne prošnje pridejo pred prestol nebeške Kraljice, in ne zastonj! Ko bi trenil obsije deklico nebeška svetloba; na zlatih oblakih se zablišči pred njo rajski prikazen, Mati Božja z detetom Jezusom v naročju. Sončne žarke presije Urški neizmerna lepota; zamaknjena zre v rajsko prikazen. In Marija prijazno nagovori deklico, pokaže z roko verh gore in spregovori v milem slovenskem jeziku te blažene besede: »**Reci ljudstvu, da naj mi tukaj hišo zida in me milosti prosi.**«

Urška navzlic vsem težavam zvesto spolni Marijino povelje.

Ko se je ljudstvo prepričalo o resnici nebeške prikazni, sezidalo je Materi milosti na stermem hribu veličastno cerkev in postavilo noter tudi hišico njenemu Sinu t. j. tabernakelj.

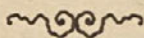
Goreči pisavec zgodovine svetogorskega svetišča, pokojni Anton Červ nekako tako popisuje vesele nasledke te dogodbe: »Nebeška Mati je bila vergla iskro na kamenito Skalnico in velikanski plamen je visoko zaplapolal, svitlo žareč; zasijal je daleč na okolu po tminah nevednosti, po černih brezni h hudobije; tajal je z blagodejno gorkoto led verske mlačnosti, z oterpnjenih serc, požigal ternje in robidje tedanjih nra vni h zmot. Lutrov duh je zatulil, ko je skušal prestopiti krog svetogorski, ostrašen je daleč odskočil od svitle obrane. Mej tem ko so brile po vunanjih deželah ledene sape neverstva ter se ljudje klali in morili in vse, kar je svetega, oskrunjevali, budila in terdila je pri nas Mati božja sveto vero ter gojila ljubezen do Boga in do bližnjega mej nami.«

Od vseh strani, s Primorskega, iz Istre, iz Dalmacije in Hervaške, s Kranjskega, Koroškega in Štajerskega so začele vreti množice Marijinih častivcev na Sv. Goro prosit svojo Mater milosti, gret se na njenem Sercu. In ko so se v zakramentu sv. pokore očistili svojih grehov, spremljala jih je ljuba Mati pred tabernakelj k svojemu Sinu, da jih nahrani sè svojim rešnim Telesom. Tako okrepčani in poterjeni v veri po zveličavni h naukih, ki so jih slišali, so se vračali nešteti romarji v svoje kraje in tam spodbujali svoje domače k vdanosti in zvestobi do sv. cerkve, do Jezusa in Marije, in zgubljali so se krivoverski pridigarji in njih zmote, ostali so tabernaklji in Jezus v njih, ostala je katoliška služba božja mej našim narodom. **Resnično, Marija je rešila Slovencem Jezusa v presvetem Zakramentu.**

Dolžnost Slovencev je za tako veliko milost svoji Materi hvaležne se skazovati in visoko ceniti to njeno slavno svetišče. Prav dandanašnji zopet zelo potrebujemo njene pomoči, ker se valovi brezverstva in sovražstva proti sv. cerkvi znova vzdigujejo in je velika nevarnost, da nam zmanjka oznanjevalcev sv. vere in delivcev sv. zakramentov, da jih ne bo, ki bi klicali Jezusa na altar in hranili duše z njegovim presvetim Telesom. Prosimo zato goreče našo nebeško Mater, da obvaruje kerščanske družine verske hladnosti in nemarnosti, da vdahne odgojevalcem mladine kerščanskega duha v serca, da obudi v mnogih dobrih mladeničih sveti poklic do duhovskega stanu, in se nam primerno pomnoži število delivcev presv. Zakramenta. Marija, ohrani nam Jezusa!

Kaker drugod po naši domovini, tako se je o priliki slavnega dunajskega evharističnega kongresa imela procesija sè svetim Rešnjim Telesom, kaker v nekako pridruženje veličastni in velikanski svetovni procesiji dunajski, ob istem času v nedeljo 15. kimovca tudi pri nas na Sv. Gori in naši okoličani so se je vdeležili v lepem številu, hvaležni Jezusu in Mariji, da sta mej nami ostala.

Upamo, da se bodo te milosti hvaležno spominjali letos in nadalje vsako leto tudi v nedeljo po sv. Frančišku, ko se na Sv. Gori Najsvetejše navadno v češčenje izpostavlja. Čast in hvala torej naši dobri materi Marij, ki je po svojem svetišču na visoki Skalnici ohranila nam ljubega Jezusa v najsvetejšem zakramentu, da po svoji obljubi ostane mej nami do konca sveta.

Hrepenenje po Jezusu je značljivo.

P. M. Š.

Naš Zveličar nas opominja: »Bodite popolnoma, kaker je vaš Oče nebeški popolnoma.« (Mat. 5, 48.) Po Mojzesu pa veli Bog Izraelcem: »Bodite sveti, ker sem jaz svet.« (III. 11, 44.) — Da človek v popolnosti in svetosti napreduje, da se ji čim bolj bliža, potrebno je hrepenenje po njej. Brez tega ne bo napredka. Hrepenenje je v človeku oživljajoča moč, ki mu pomaga mnogo doseči. Posvetni ljudje imajo hrepenenje po posvetnih

rečeh, in kakšne težave premagajo ravno s tem hrepenenjem! Kedor ne hrepeni, tudi nič ne doseže. Kristjan pa mora imeti sveto hrepenenje po Bogu, po nebesih, po pravičnosti, da nebesa doseže — gledati mora, da se vedno boljša in v dobrem in popolnosti napreduje. Pri tem mu daje moč in oživlja ga hrepenenje. Sv. Aifonz piše: »Svete želje so tiste blažene peroti, s katerimi se svete duše od sveta odtergajo, ter zletijo na goro popolnosti, kjer najdejo tisti mir, ki ga svet ne more dati. Ali kako je to, da sveto hrepenenje dušo k Bogu vzdiguje? To nam pove sv. Lovrenc Justinijan ko pravi: »Dobro hrepenenje nas deloma krepča, deloma pa manjša težave sterme poti na goro.« Nasprotno pa se ne bo nikedar potrudil popolnost doseči tisti, ki po njej ne hrepeni, ter obupuje, kaker da je ne bi mogel doseči. Kedor vidi goro, na kateri ve, da je zaklad zakopan, če pa ne želi priti do verha, še koraka ne bo storil, da bi tjakaj prišel, ampak bo nemarno in leno ostal ob znožju. Tako bo ostal tudi tisti, ki nima želje, da bi zaklad popolnosti dobil, ker se mu vsak trud za to pretežaven zdi, vedno len v svoji mlačnosti, ne da bi na božji poti niti za stopinjo napredoval.«

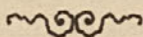
Hrepenenje je torej oživljajoča moč duhovnega življenja in napredka. Duša pa dobiva svoje življenje v Jezusu, ki veli: »Ako ne boste jedli mesa Sinu človekovega in pili njegove kervi, ne boste imeli življenja v sebi.« (Jan. 6, 54). Kako bo pa človek Jezusa poiskal, kako bo vžival njegovo telo, če si tega ne želi, če ne hrepeni po Jezusu v presv. zakramentu? — Če torej vidimo, da mnogim kristijanom manjka prave pobožnosti, je znamenje, da si je ne želijo. Če vidimo, da mnogi redkokrat in bolj prisiljeno stopajo k sv. zakramentu, in da se na razne načine izgovarjajo, je krivo to, ker nimajo prave želje, pravega hrepenenja po Jezusu, ne pa razne umišljene zapreke. — Ako ima kristjan res pravo hrepenenje po Jezusu, resno voljo združiti se z njim, bo znal previdno ravnati, da zapreke premaga in svoji želji vstreže — in da vender pri tem svojih drugih dolžnosti ne zanemari. In če bi ne mogel vstreči temu resničnemu hrepenenju, Bog je bo obilno poplačal. Tak, ki se res ne more, kaker želi, večkrat obhajati, on opravlja pogostoma duhovno obhajilo, ki je tudi zelo všeč Jezusu in zaslužno. Kedor ga res ne more večkrat obiskati v presv. aljarskem zakramentu, ali pri sv. maši biti po svoji želji, naj stori to vsaj na duhovni način doma, na polji, ali pri katerem si bodi opravilu. — Kedar pa resnično

hrepeni po Jezusu, najde vsaj včasih priložnost, da se ž njim združi ali da ga obišče; on zna svoje poti, svoja opravila tako vravnati, da svoji želji vstreže — misli že dan prej na to, in se pripravlja. — Kako znajdljivo pa je hrepenenje po Jezusu in kakšne zapreke zna premagati, nam kaže zgled, ki ga je dala grofica Rastopčina žena cesarskega namestnika v Moskvi na Ruskem, tistega Rastopčinega, ki je dal 12. septembra l. 1812. mesto zažgati, da bi premagal Napoleona I., ko je z veliko vojsko napadel Rusijo.*)

Ta plemenita gospa je bila ponos in veselje svojega moža, mati več otrok. Ali ena čednost ji je manjkala, ketera je temelj in várihinja drugih čednosti; vere ni imela. Rusi so sicer kristjani, ali žalibog razkoljniki in neprijatelji katoliške cerkve. Mnogi, čeravno v zmoti, so sicer verni in pobožni, zlasti priprosti narod; pri izobraženih je pa dostikrat vera bolj zunanost, šega, in teh zunanosti in šeg se še dobro držijo. — Grofica je bila vzgojena na dvoru carice Katarine; vzgojevala jo je neka nje teta, vsa posvetna žena, ki ji je bila vera ravno samo šega. Na dvoru so se obilno brale knjige brezbožnih francoskih učenjakov in modroslovcev — kar je slabo vplivalo na mlado grofico; ker je pa bila bistrega uma in plemenitega serca, ni sovražila kerščanske vere. Enkrat je rekla: »Škoda, da ni ta lepi nauk resničen.« Vidi se, da je hrepenela po resnici. In Bog je ni zapustil; dal ji je priložnost pravo, katoliško vero spoznati. Zgodilo se je nekaj čudnega. Ruska vlada, ki navadno in tudi še dandenes, hudo preganja katoličane, zlasti duhovnike in redovnike in mej temi posebno jezuite, je odperla takrat tim poslednjim svoje meje, ker so bili iz drugih držav pregnani. Mej njimi je bil tudi učeni grof de Mestr (de Maistre) ki je imel večkrat pri sestankih učena verska predavanja, katerih se je vdeleževala tudi grofica Rastopčina. Oči so se ji začele odpirati; pomagalo je k temu tudi branje kerščanskih modroslovcev. Vterdila jo je in prepričala o katoliški veri še posebno neka knjiga, ki jo je dobila od katoliškega župnika v Moskvi. Postala je torej katoličanka, ali po navetu župnika je moralo ostati njeno spreobrnjenje še tajno. Ko

*) Grof Rastopčin, kaker ga slika Tolstoj v svojem zgodovinskem romanu «Vojna i mir», nikaker ni bil prav značajan mož, enkrat je terdil, da je on dal požgati Moskvo, drugi krat je to tajil. Sam o sebi je pisal po francosko: «Je suis né Tartare. Je voulus être Romain. Les Français m' appelèrent barbare, Les Russes -- Georges Dandin».

Pravi prepričani katoličanki se ji je vnelo hrepenenje po Jezusu v presv. Rešnjem Telesu. Ali kako more iti v cerkev k spovedi in pristopiti očitno k sv. obhajilo, ker mora ostati njeno spreobrnjenja še tajno? Hrepenenje je pa znajdljivo in Jezus usmiljen. Katoliški župnik v Moskvi je bil — kar je res nekaj posebnega — vsaki teden enkrat povabljen na obed h grofu Rastopčinemu. Po obedu so se gostje sprehajali v razgovoru po velikih dvoranah. — Tako je storila tudi grofica. Pogovarjala se je rada z gospodom župnikom, sprehajaje se po velikih prostorih — ali kako? Ko sta bila malo oddaljena od drugih, je pri tem navideznem pogovoru opravila sveto spoved — ker ni mogla drugači. Ko sta videla, da na njih ne pazijo, dal ji je župnik pozlačeno posodico v kateri je bilo sedem posvečenih hostij, ki jih je prinesel na svojem sercu shranjene; ona mu je pa vernila drugo prazno posodico za prihodnji teden. Potem je župnika zapustila, on si je poiskal drugo družbo, ona pa je šla za nekaj časa v svojo molitevnico. Bogati Rusi imajo navadno v svojih hišah lepo kapelico, kjer pred svetimi slikami gori vedno več svetiljek. Taka krasna kapelica je bila tudi na grofovem dvoru. In tje je odhajala grofica s predragim zakladom, tam je na kratko ali prav go-reče Jezusa pozdravila — in tam spravila najdražji zaklad — ki ji je dajal vsako jutro dušno hrano — obhajala se je namreč sama, kaker prvi kristjani ob času preganjanja. Jezus ji je dajal moč, da je potem tudi očitno in odločno svojo vero spolnjevala, ne samo pod vladanjem blagega carja Aleksandra, temuč tudi pod krutim žezlom carja Nikolaja. **Ko je grofica mislila, da že** lahko razodene grofu svojo tajnost, storila je to. Pa grof je ostermel. Kaker omamljen se je oddaljil in ni rekel besede. Osem dni je molčal, ali njegovo temno oko in serdit pogled je zadostno kazal nemir in jezo njegovo. Po osmih dneh stopi zopet z jasnim licem, kaker prej, pred njo, prime jo za roko in reče: »Serce si mi raztergala; ali ker ti je tvoja vest velela, sprejeti katoliško vero, storila si prav, da si jo slušala. Je že volja božja. Od tega ne govoriva več.« In res ji ni zato nikdar več kaj rekel. Grofica Rastopčina je vmerla po svetem življenju 28. septembra 1859 stara 83 let.

Življenje bl. Krišpina,

brata lajka 1. reda sv. Frančiška, kapuc. družine.

P. S. Z

Br. Krišpina dar prerokovanja.

Bog je dal br. Krišpinu prav pogosto gledati v prihodnjost in skrivne zadeve mnogih oseb, da jim je napovedoval in razodeval reči, ki jih drugi niso mogli slutiti, še manj pa vedeti. Kar je napovedal, se je gotovo zgodilo. Zato so ga mnogi vprašali za svet, predno so kaj začeli, se spustili v kako pravdo, šli na daljšo pot itd. Posebno so se pa k njemu zatekali, da bi zvedeli, kako se bo končala bolezen. Prerokovanja br. Krišpina so po številu zelo obilna. Namestnik v Orviju ga je zato imenoval oznanjeavca življenja in smerti.

Našteli bomo tukaj samo neketera, posneta iz pisem, ki so jih pisali možje, ki so preiskovali svetost br. Krišpina, preden ga je cerkev mej blažene prištela. Ta so po zanesljivih pričah pod prisego poterjena in preiskana dovolj, da jih smemo in moramo verjeti.

Anton Vinčenti je hudo zbolel. Zdravniki so zgubili vse upanje na ozdravljenje; domači so sè strahom pričakovali smerti. V zadnji stiski se obernejo še do br. Krišpina. Ta pride, pogleda bolnika, ga začne spodbujati k vdanosti v voljo božjo; prigovarja mu, naj se dobro pripravi na smert. Potem otide. Žena pa teče berž za njim in prosi pomoči. Br. Krišpin prebedi na to celo noč v molitvi za bolnika. Zjutraj pa hiti k njemu in ga ves vesel pozdravi: »Pozdravljeni, Anton! Novo življenje se začne! Bog vam je daroval deset let. Zahvalite se mu in živite pobožno. Čez deset let boste zopet zboleli in takrat vas ne bo nihče smerti rešil!« Mož je res skorej hipoma ozdravil. Čez deset let na to je zopet zbolel in tudi vmerl.

Ob neki drugi priliki je br. Krišpin rešil sè svojim nadnaravnim spoznanjem celo družino smertne nevarnosti.

Družini Aljberiči, ki je samostanu in drugim veliko dobrot skazala, je zbolel otrok na vodenici. Nevarnost je bila velika, da dete vmerje. Mati se zateče k br. Krišpinu in ta je sè svojo gorečo molitvijo res izprosil detetu ozdravljenje. Kmalu na to zboli drugi otrok. Br. Krišpin zagotovi, da bo ozdravel tudi ta.

Ker pa se bolezen noče obrniti na bolje, prosi mati znova br. Krišpina pomoči. On pa odgovori: »Za sedaj je za vas bolje, da je otrok bolan; drugači bi odšli na deželo, kjer vam preti nevarnost. Počakajte konca tergatve; takrat bo otrok zdrav.« Nekaj tjednov potem se je zrušila hiša Aljberičijeva na deželi in bi bila posula vso družino, da jih tega ni obvarovala bolezen otrokova, ki jih je zadržala v mestu.

Dva zakonska sta že dolgo hrepenela po nasledniku. Žena se je obrnila do br. Krišpina, naj jima on izprosi od Boga otroka. On odgovori: »V kratkem se vama bo želja izpolnila, pa —« Tu preterga besedo. Prerokovanje se je vresničilo. Čez nekaj časa pride žena zopet v samostan in prosi za »jagnje božje«, da bi je položila na dete, ki ima biti v kratkem rojeno. Br. Krišpin ji da dvojce in pravi: »Oboje bote potrebovali, pa —« zopet preneha z govorom. Žena je res povila dvojčiča, pa je morala sama vmreti; in sedaj so razumeli, kaj je hotel br. Krišpin naznati sè svojim: »pa —«.

Neki družini so zboleli vsi otroci, eden celo tako močno, da so se bali za njegovo življenje. Na prošnjo je prišel br. Krišpin v hišo, je otroke blagoslovil in jim zdravje izprosil. Drugi dan je zopet v isti hiši in pravi oziraje se na nekega dečka: »Ali ni nobeden odločen za dvor nebeškega kralja?« Potem pove, da si je Bog enega za se izbral. Mali deček je še tisti dan vmerl. — Dve hčerki iz te družine ste pozneje enkrat vprašali br. Krišpina za svet glede volitve stanu. Naravnost jima pove, da hoče Bog obe imeti v samostanu. Stariša je zares kmalu vstopila, mlajša je pa od leta do leta odlašala, ker se nikaker ni mogla ločiti od sveta. Br. Krišpin jo čez nekaj let opozori na njen poklic. Spoznala je, da ima božji mož prav, pretergala je vezi, ki so jo priklepale na svet in šla v samostan.

Nekega dne je bil br. Krišpin v hiši grofa Klementinija, ko se je ta ravno pogovarjal s prijateli o prihodnosti svojih dveh hčera. Starišo, živahno in veselo, je odločil za možitev, mlajšo, tiho in mirno, za samostan. Br. Krišpin pa smehljaje pristavi: »Gospod grof! Dobro računite, pa številjke niso prave; vsaj z onimi gospoda Boga se ne vjemajo. Zgodilo se bo ravno narobe, kaker ste vi določili.« In bilo je, kaker je br. Krišpin napovedal. Stariša je šla v samostan, mlajša se je poročila z grotom Narnijem.

Še bolj natanko je napovedal br. Krišpin prihodnost neki

gojenki v samostanu sv. Pavla. Ta se je odločila, da vstopi v samostan. Br. Krišpin ji pa pove, da je tako sklenila samo iz ljubezni do svoje učiteljice in pravi: »Vaš poklic ni od Boga. Nesrečna bi bila celo življenje.« Uboga gojenka je vsa osupnjena pri teh besedah, posebno ker mora priznati, da je br. Krišpin povedal pravi vzrok, zakaj hoče v samostan. Krišpin ji potem naznani, da se bo kljub mnogim zaprekam zelo dobro poročila, da bo dolgo čakala, preden bo mati, slednjič pa, da bo dobila sinu. Prerokovanje se je do pičice izpolnilo. V spomin na to je dala detetu ime Krišpin.

Br. Krišpin je od Boga prejeti dar prerokovanja porabil vselej v to, da je razširjal čast Božjo. Namen njegov je bil izpolnjevanje prošnje očenaša: »Zgodi se tvoja volja.«

Zato se pa tudi grešnikom ni bal odkrivati žalostnega notranjega stanja. Naravnost je povedal vsakemu v koliki nevarnosti je in dosti jih je privedel do pravega spoznanja in pokore. Naj sledi tu izmed mnogih en sam dogodek.

Br. Krišpin je spoznal notranje stanje grofa Puerinija, ki je močno bolan ležal v postelji. Prosil je Boga, naj mu verne zdravje in da čas pokore in milost spreobrnjenja. Grof res ozdravi. Br. Krišpin gre k njemu in mu razodene grehe in natančno pove, kje in kako se je pregrešil. Pove mu pa tudi, da je njegova zadnja spoved neveljavna zaradi pomanjkljivega kesanja in neodkritoserčnosti. Na to je grof zmoto popravil z novo dobro spovedjo in je nadalje prav zgledno živel.

Ni čuda, da je br. Krišpin pri tako izrednih darovih imel tudi globoko spoznanje bogoslovne vede in notranjega življenja. O tem je dajal jasne in določne odgovore oblečene v priproste besede. Zelo učen gospod kanonik Rozati je po daljšem pogovoru z bratom Krišpinom rekel: »O brat Krišpin, koliko več veste vi obloženi s svojo beraško bisago, kakor pa jaz obdan od svojih učenih knjig.«

Br. Krišpina pošljejo v Rim.

Ko je br. Krišpin dosegel svoje šestinsedemdeseto leto in je že zelo opešal na telesnih močeh, so mu hoteli njegovi višji zadnja leta malo olajšati. Poklicali so ga v Rim, kjer bi si malo odpočil in le še molil in pri sv. mašah stregel. Br. Krišpin je bil tega tako vesel, da se je čutil pomlajenega in je vskliknil: »Oh kolika sreča! Zdaj bom lahko vsako dopoldne pri mnogih

sv. mašah in bom mogel pogosto prejeti sv. obhajilo. Oh, kolika sreča!»

Vedeli so pa dobro on in sobratje v Orvijeku, da ljudje ž njegovim odhodom ne bodo zadovoljni. Da bi se vmeknil vsem težavam, je odšel po noči proti Viterbu, od tam pa v Rim.

Drugo jutro se je že zvedelo, da je br. Krišpin odšel. Velika množica se zbere nato na tergu in očitajo kapucinom to in ono, posebno, ker niso hoteli povedati, kje je sedaj br. Krišpin. Nekateri pretijo, da jim ne bodo več miloščine dajali, drugi napovedujejo, da se bodo obernili na papeža, da jih prisili zopet nazaj dobiti br. Krišpina. Mej tem pa vstane eden in pravi: »Čim dalje se bote prepirali tukaj, tem bolj daleč bo br. Krišpin. Bolje bi bilo, da ga gre iskat nekaj mož, na vsako stran po nekoliko.« In ta svet je bil sprejet.

Našli so ga seveda tisti, ki so vbrali pot proti Viterbu. Pa tudi ti so prišli prepozno. Br. Krišpin je bil že v samostanu, ki ga je oblegla velika množica meščanov, Krišpinovih rojakov, in bi bili radi ž njim govorili, ali ga vsaj videli. Ali tako češčenje je bilo br. Krišpinu preveč. Skrivaj pri stranskih vratih gre iz samostana na bližnji hribček, kjer je bila hiša za novince. Ljudje pa ga zasledijo in vdero tja in do ene ure po noči jih je moral vtrujeni starček sprejemati.

Iz Viterba gre v Kampanjano. Tukaj ga je poslal gvardijan k neki dobrotnici samostana, ki je imela hudo bolno hčer. Br. Krišpin pride tja spremljan od velike množice ljudi, ki so želeli videti čudež. Br. Krišpin opravi nad bolnico kratko molitev, in pove, da bo kmalu ozdravela, potem se oberne k materi in kaj pravi? »Bog sedaj ne kliče hčere, ampak mater.« Pričujoči se spogledajo. Br. Krišpin pa pristavi: »Pri Bogu boste srečna iz nebes boste hčer lahko bolje varovala, ko od tukaj na zemlji.« Žena se nato dobro pripravi na smert, ki ji na nagloma preterga nit življenja; hči je pa popolnoma ozdravela.

Tudi iz Kampanjana je moral br. Krišpin skrivaj oditi, da se je odtegnil, častem, ki so mu jih ljudje skazovali.

Srečno je prišel potem v Rim in berž pričel svojo novo službo ministranta, ki jo je vestno opravljal od ranega jutra do zadnje sv. maše. Popoldne je pa molil, ali v celici, ali pa v cerkvi.

Pa tudi v Rimu je kmalu zaslovelo ime br. Krišpina. Začeli so ga obiskovati v samostanu in klicati k bolnikom tako, da je

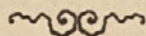
imel zdaj več opraviti, ko poprej ko je nabiral miloščino. Tudi v Rimu je v kratkem času mnoge ozdravil.

V Orvijeku pa niso mogli pozabiti br. Krišpina. Večkrat so prosili na raznih mestih, naj jim ga pošljejo nazaj. Ko so bile vse prošnje brez uspeha, so odpravili v Rim celo poslanstvo, več duhovnikov, urednikov in meščanov, s pismom mesta Orvija. V tem pismu napovedujejo, da bodo s kapucini v malo dneh začeli tako-le ravnati:

1. Dokler se ne poverne br. Krišpin, ne bodo smeli patri kapucini ne pridigati, ne spovedovati, ne opravljati kake druge duhovne službe zunaj samostanske cerkve.

2. Strogo se prepove vsem meščanom kapucinskim bratom lajikom dajati miloščino, ali jim kako drugače pomagati.

Provincijalji se takim zahtevam ni mogel in tudi ni hotel vstavljati. Konec leta 1744. je poslal br. Krišpina iz Rima nazaj v Orvijek, kjer je ostal blizu štiri leta.

Blagoslovljonje dveh novih jubilejnih altarjev v samostanski cerkvi v Brežicah.

V nedeljo, 25. avgusta, na shodu III. reda, sta se v frančiškanski cerkvi v Brežicah blagoslovila dva nova, kamenita, stranska altarja, ki sta se postavila v spomin sedemstoletnega jubileja frančiškanskega reda.

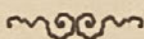
Posvečena sta altarja eden presvetemu Sercu Jezusovemu in drugi presvetemu Sercu Marijinemu. Altarja je jako okusno in lično izdelal in postavil kamnoseški mojster gospod Vincencij Čamernik v Celju. Altarni sliki, Serce Jezusovo in Serce Marijino, je napravil ljubljanski slikar gospod Jebačin.

Nova altarja staneta sè slikama vred 4800 kron. Postavila sta se altarja iz milodarov vernih kristijanov, zlasti pobožnih tretjerednikov brežiške skupščine, ki so največ darovali. Med najodličnejše dobrotnike šteje samostan prevzvišenega gospoda kneza škofa lavantinskega dr. Mihaela Napotnika, ki je poslal za nova altarja 100 kron. Bog poverni vsem dobrotnikom z nebeškimi darovi!

Blagoslovljenje aljtarjev je zveršil samostanski predstojnik. Čez dve leti, ob času sv. birme, se bosta nova aljtarja tudi slovesno posvetila.

Naj bosta vsem častivcem Najsvetejših Serc vir milosti in božjega blagoslova.

P. B. J.

Drobtinice in odlomki iz kerščanskih nauk in pridig Jožefa Škrinjarja.

P. H. R.

Iz I. seštlka „O veri“.

(Dalje.)

VII.

»Ni še zadosti, če nosimo častitljivo ime: »katoliški kristjan«; moramo se tudi po tem imenu zadržati. Tudi naše življenje mora biti sveto, kaker je ime sveto.

»Zastonj sem kristjan, pravi sv. Malahija, ako za Kristusom po njegovih stopinjah ne hodim.«

Če hoče torej kristjan zveličan biti, mora kerščansko živeti.

Ketero je pa kerščansko življenje? Sovražiti svet in samega Boga ljubiti; to je Kristus z besedo in djanjem učil.

Pravi kristjan mora svet tako sovražiti, da more reči sè sv. Pavlom: »Meni je svet križan in jaz svetu.« Gdo je pa tisti svet, keterega moramo sovražiti?

Ta svet so: spačeni, razuzdani ljudje, bogastva, ničemer-nosti, razveseljevanja in sladkosti posvetne. O tem spričuje sv. Janez: »Nikar ne ljubite sveta, niti tega kar je na svetu. Ako gdo svet ljubi, ni v njem ljubezni do nebeškega Očeta, zakaj vse kar je na svetu je poželenje mesa, poželenje oči in napuh življenja, in to ni od Očeta ampak od sveta.«

VIII.

»Ker nas torej sv. apostelj Janez opominja svetá ne ljubiti, in ker tudi precej pove, da vse, kar je na svetu, je poželenje mesa, poželenje oči in napuh življenja, nas obenem opominja da

moramo ljubiti vse, kar je temu trojnemu poželenju nasprotno in sovražiti vse kar to trojno poželenje od nas tirja.

Kaj je pa to poželenje? ... Poželenje mesa je vse kar meso poželi: mesene sladnosti, pijanost, posvetna društva, plesi in vse norosti in razveseljevanja posvetna.

»Poželenje oči, je vse to, kar oči poželé: radovednost, nepotrebno ogledovanje oseb družega spola, neizmerne želje po bogastvu.

»Napuh življenja je vse kar človek zavoljo posvetnih reči stori, prevzetna, ničemerna obleka, prevzetna noša, lastna hvala, bahanje, zaničevanje družih.«

IX.

»Zdaj naj pa vsak pomisli, in se pred Bogom vpraša, če sovraži svet, in vse te imenovane reči. Tako boste spoznali, kaki kristjani ste, in kaka osoda vas čaka v večnosti.

Bojim se, da vam vest o tem bolj slabo ko dobro pričuje, zakaj zdi in vidi se mi, da raje pasete poželenje mesa, poželenje oči in napuh življenja, kaker pa da bi vse to sovražili in zatirali, da ste torej večidel kristjani le po imenu, ne pa po za-deržanju.

Judje so veliko cenili biti iz rodú pravičnega Abrahama, zato jim je pa tudi Kristus rekel: »Če ste Abrahamovi otroci, delite Abrahamova dela.« Ravno tako rečem denes tudi jaz vam: »Če se po Kristusu imenujete kristjani, delajte tudi Kristusova dela, če ne, vam to ime k nič drugemu ne bo služilo, kaker da boste v peklú globokeje pokopani ko neverniki, kateri niso nigdar o Kristusu besedice slišali. Amen.«

X.

»Znamenj je sicer več, ketera katoliškega kristjana od krivoverca ločijo, n. pr. sv. rožnivenec, molitev za verne duše v vicah, angelj Gospodov i. t. d. Ker krivoverci sedanjih časov nič tacega ne molijo, se pravi kristjan že po teh rečeh od njih razločuje. Vender poglavitno znamenje, po katerem se katoličani od krivovercev spoznajo, je znamenje sv. križa.

Krivoverci se namreč ne prekrižajo, preden začno moliti, mi katoličani pa pred sleherno molitvijo naredimo sv. križ, in ga imamo za častitljivo znamenje.

Tudi sv. Pavel se je s Kristusovim križem hvalil, ker je

rekel: »Mene pa Bog varuj, da bi se s čem drugim hvalil kaker s križem Gospoda našega Jezusa Kristusa.

XI.

»Sv. križ je znamenje, s katerim katoliški kristjan pokaže, da veruje v presv. Trojico in spozna, da je Jezus Kristus na lesu sv. križa za naše odrešenje vmerl. Keder se torej prekrižamo, moramo se s hvaležnostjo spomniti, da nas je Sin božji večnega pogubljenega odrešil, da je za nas terpel in na sv. križu sramotne smerti vmerl.

Da bi se te neizrečene dobrote večkrat spominjali, imamo povsod sv. križ pred očmi. Vidimo ga v cerkvah na vsih oltarjih, vidimo ga ob cestah in po polju; pri procesijah ga pred nami nosijo, imamo ga na stenah v svojih hišah; križ se vmirajočemu bolniku v roke poda, križi se na grobé postavljajo.«

XII.

»Prekriževati se ni nič novega. To je stara navada, ki prihaja od apostelnov; ti so se pa tega skoraj gotovo od Kristusa naučili, zakaj ko je Zveličar v puščavi pet ječmenovih kruhov in neketere ribe tako blagoslovil, da je več tisoč ljudi nasitil, ko je pri zadnji večerji kruh in vino blagoslovil in v svoje telo in kri spremenil, ko je pri svojem vnebohodu aposteljne blagoslovil: pravijo razlagavci sv. Pisma, da je vselej z roko križ naredil

Od tod pride tudi navada pri katoliških kristjanih, da mašniki čez vse reči, ki se blagoslovijo, z roko križ naredé...

Da so že prvi kristjani sv. križ delali, nam Tertulijan, ki je v drugem stoletju živel, pričuje, rekoč: »Kolikorkrat gremo iz hiše, kolikorkrat vstanemo, keder se oblačimo, keder gremo spat, kolikorkrat se k mizi vsedemo, na delo ali k drugemu opravilu gremo, tolikokrat si čelo sè sv. križem zaznamenjamo.« Po tem zgledu se moramo tudi mi večkrat čez dan sè sv. križem zaznamovati....«

XIII.

»Kedor naredi križ, hoče reči: V imenu Očeta, in Sina in svetega Duhá, hočem to delo začeti, v tem imenu nadaljevati in tudi dokončati. K božji časti hočem moliti, delati, jesti, piti, spati, vstati..... Da boste pa zasluženje imeli, keder se prekrižate, in da se boste teh lepih reči spomnili, se ne smete prekrižati naglo in raztreseno, ko neketeri, ki sami ne vedó, kaj

so rekli. Vi pa se morate lepo prekrižati in besede počasi in pobožno izrekovati, kaker se za svete reči spodobi.«

Najprej si čelo prekrižamo, da bi nam peklenški sovražnik dobrih misli ne zmešal, ter da nam ne bi namestu dobrih misli, glavo napolnil z ničemernimi, posvetnimi in nečistimi mislimi. Zató moramo pa nad svojimi mislimi dobro čuti, zakaj dostikrat smo od hudega duha s hudimi mislimi skušani, ki še za to ne vemo.

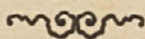
Kaj nam je torej storiti? Sv. križ je orožje, s katerim se sovražnik premaga, križa se hudobni duh strašno boji, križ ga v beg požene. Tega znamenja se on bolj boji ko pes polena, s katerim je bil tepen, ker se spomni, da je bil s križem vdarjen in premagan.

Ravno tako smo v nevarnosti se z jezikom pregrešiti. »Smert in življenje je v jezikovi oblasti« pravi Salomon. Kaker ti tvoj jezik dobro ali hudo obračaš, tako ti bo k zveličanju ali pa v pogubljenje služil.

Ker ž njim Boga hvalimo, pravi sv. Jakob, in ž njim ljudi preklinjamo. Z jezikom se pregrešiš če bližnjega zaničuješ, opravljaš, obrekuješ, zmirjaš, če nespodobne pesmi poješ, kolneš i. t. d. Da bi nas torej hudi duh v take grehe ne zapeljal, mu vrata svojih ust s križem zapremo.

Ravno tako se nam je iz serca hudih željá bati zoper Bogá, zoper bližnjega

Iz sercá, pravi Kristus, pridejo hude misli, vbijanja, prešuštva, nečistost, tatvine, kriva pričevanja, preklinjevanja. Da bi nas pa te hude želje, našega serca v greh ne pripravile, zato persá prekrižamo, da skušnjave preženemo. Na čelo delamo torej sv. križ, da bi se z mislimi ne pregrešili, čez usta, da bi z jezikom ne grešili, in na persih, da bi v hude želje ne privolili.

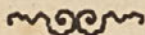

Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se priporočajo rajni udje III. reda skupščine ljubljanske: Neža Kosec, Elizabeta Kosec, Ana Lamprecht, Marija Stremfel, Marija Kralj, Apolonija Jankovič, Terezija Bahčič, Marija Škit; mariborske: Marija Bučak iz Selnice, Marija Glavič, Marija Habit in Ana Ferš iz Maribora

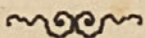
(Popravek: na str. 286 v zadnjem zvezku v 7. versti od zgoraj bi imelo stati za imenom: Neža Verlič namesto »in«: »iz Mari-bora« in potem še le Alojzija Razboršek); Marija Pauman iz Cirkovie, Marjeta Ramšak in Uršula Mravljak iz Vuzenice, Neža Zupanič od Sv. Marka niže Ptuja; n o v o m e š k e: Jera Perpar (mati č. g. župnika v Doberniču); k o m e n d s k e: Marija (Magdalena) Kepec, Marija (Barbara) Červinec, Jera (Marija) Plahut, Janez (Jožef) Boljtežar; b r e ž i š k e: Neža Ferenčak, Neža Safer, Marija Pintarič iz Brežic; Janez Urek iz Dobove; Marija Matjašič iz Sromelj; Terezija Golič, Anton Pavlija iz Artič; Ana Kramar iz Pišec; Neža Vovk, Katarina Pangarčič iz Čateža; Marija Klemenčič od Sv. Križa; Neža Ban, Jožefa Omerzel, Jakob Jerovšek, Gregor Knez, Neža Bogovič sè Zdol.

Nadalje se priporočajo v molitev: neka tretjerednica sebe, svojega moža in vse svoje drage, da bi vsak po svojem stanu Bogu dopadljivo in sveto živel; neka tretjerednica tudi sama sebe, ker veliko terpi v dušnih in telesnih zadevah; C. J. tretjerednik skupščine Sv. Križa na Vipavskem, da bi se rešila po priprošnji sv. Antona Padovanskega neka po pomoti zapletena denarna zadeva; M. Č. za zdravje, svoje in svojega moža, priporoča tudi svojo hčer, da bi dobila dobro službo in da bi bila pridna in poštena; Franc Kolar v Lazih št. 22 p. Planina pri Rakeku se nadalje priporoča v pobožno molitev, ker se mu živčna bolezen še nič ni na bolje obernila, da si je skušal vse pripomočke in bil tudi v bolnišnici. Na priporočilo v »Cvetju« so mu poslale v podporo Marija Zupančič iz Osterfelda na Vestfaljskem 2 K, R. Trdan iz Gorice 2 K, neimenovana iz New Jorka v Ameriki 10 K. Vsem Bog poverni za darove kakor tudi za dostavljene tolažilne besede.

Zahvalo za vslišano molitev

naznanja: R. I. iz S., ker je bila obvarovana nesreče, ki ji je pretela pri živini, ko se je obernila k presv. Sercu Jezusovemu, prečistemu Sercu Marijinemu in k sv. Antonu z obljubo, da naznani vslišanje v »Cvetju«.

Rimsko - frančiškanski koledar za leto 1912.

Mesec oktober ali vinotok.

1. torek: bl. Ludovika Savojska, vd. 2. r., sv. Remigij, šk.
2. sredo: sv. Janez Gvaljbert, opat.
3. četrtek: (post za 1., 2. in 3. r.), sv. Kozma in Damijan, m.; prenesenje trupla sv. Klare.
4. petek: sv. Frančišek Serafinski. **P. O.**, V. O.
5. sobota: bl. Janez Pinski, sp. 1. r.; Spomin vseh vmerlih reda kapucinske družine. (**P. O.**)

6. nedelja, 19. po bink.: rožnovenska: sv. Marija Frančiška, d. 3. r. **P. O.**
7. ponedeljek: sv. Henrik, cesar.
8. torek: sv. Brigita, vdova.
9. sredo: sv. Dionizij in drugi, m.
10. četrtek: sv. Frančišek Borgia, sp.
11. petek: osmina sv. Frančiška. **P. O.**
12. sobota: sv. Serafin, sp. 1. r. kap. **P. O.**

13. nedelja, 20. po bink.: materinstvo bl. dev. Marije; sv. Daniel in drugi, m. 1. r. **P. O.**
14. ponedeljek: sv. Kalist, papež, m.
15. torek: sv. Terezija, dev.
16. sredo: sv. Večeslav, m.
17. četrtek: sv. Hedviga, vd.
18. petek: sv. Lukež, evang.
19. sobota: sv. Peter Aljkantarski sp. 1. r. **P. O.**

20. nedelja, 21. po bink.: posvečenje cerkev; devišstvo bl. dev. Marije; sv. Janez Kancij, sp.
21. ponedeljek: sv. Uršula in druge, d. m.; sv. Hilarijon, sp.
22. torek: bl. Vladislav Gielnowski, sp. 1. r.,
23. sredo: sv. Janez Kapistranski, sp. 1. r. **P. O.**
24. četrtek: sv. Edvard, kralj.
25. petek: bl. Frančišek Kaljderoljski, sp. 1. r.; sv. Krizant in Darija, m.
26. sobota: sv. Lin papež, m.; sv. Evartst, p. m.

27. nedelja, 22. po bink.: spomin svetih ostankov, ki se hranijo po cerkvah 3 redov sv. Frančiška, sv. Brunon, sp.
28. ponedeljek: sv. Simon in Juda, sp.
29. torek: bl. Pavla Mantuanska, d. 2. r.
30. sredo: bl. Teofil, sp. 1. r.; bl. Liberat Laverski, sp. 1. r.
31. četrtek: vilja, post; bl. Tomnž Florantinski, sp. 1. r.

Opomba: **P. O.** pomeni popolnoma odpustek za vse verne v cerkvah treh redov sv. Frančiška.

(**P. O.**) pomeni popolnoma odpustek samo v kapucinskih cerkvah.

V. O. pomeni vesoljno odvezo s popolnoma odpustkom za 1., 2. in 3. ed sv. Frančiška.

spraviti. Sploh je pa bil, morda po Miklošičevò, bolj priden nabiravec ko srečen razlagavec; manjkalo mu je nekoliko znanstvene fantazije in včasih morda tudi znanstvenega mišljenja — logike.

Ali dalje! „Den nach ungarischer Weise mit *gy* geschrieben, aber als palatales *d'* gesprochenen Laut hält er (namreč jaz) für palatales *g'*, Arch. 14: 338, ganz ebenso wie auch Oblak, a. a. O. 355 Anm., davon dass unsere Slovenen nach einem Konsonanten nie ein *j*, sondern statt dessen *d'* (resp. daraus gewordenes *g*) oder *t'* (resp. daraus gewordenes *k*) sprechen, hat er keine Ahnung“. — Na to moram odgovoriti, da, kaker je videti, prof. A. nima nobene slutnje (keine Ahnung), da prekmurski Slovenci za soglasniki v resnici tudi čisti *j* govore, na jugu edino le čisti *j*, kaker vidimo iz poročila g. Klekla. Glede ogerskega *gy* in glasu, ki ga pomeni, pa smemo menda že tudi nekoliko verjeti ogerskemu gramatiku N a g y u.

Dalje! „Er (to je jaz) erklärt -*cke* auf ganz eigentümliche Weise aus -*cge* und ruft aus: „Wäre dem nicht so, so müsste sich neben *vucké vlaské, pisácke* auch *vrazgé, možgé* finden, was bekanntlich nicht der Fall ist“ a. a. O. 339“. — Da bi bravec vedel, kaj imenuje prof. A. „ganz eigentümliche Weise“, bi bil moral dotično mesto celo navesti, ne samo vsklik (ruft aus), ki pa ni vsklik! Naj stojita tu vsaj dva sprednja stavka: „Das -*cge* ist nur eine theoretisch vorauszusetzende Form, die in Wirklichkeit sogleich in ihrem Entstehen in -*cke* übergieng. Ja es scheint sogar eben die Tonlosigkeit der vorausgehenden Sibilanten es gewesen zu sein, die die Erklärung des tönenden Reibungslautes *j* zum Verschlusslaute hervorrief, der dann natürlich tonlos werden musste. Wäre dem nicht so. . . .“ — Jaz sem torej s tem nekaj omenil, kar se more sprejeti ali pa ne sprejeti, ne da bi bila moja razlaga končnice -*ke* iz -*je* v nevarnosti, kar pa se mi je zdelo verjetno, ker bi drugači pričakovali v dotičnem viru za *c, č, s, š*: **k**, za *z, ž*: **g** namestu **j**. V Novem Zakonu Küzmičevem je končnica -*je* za *c, č, s, š* stanovitno spremenjena v -*ke*; jaz sem našel le dve izjemi: *vlaszjé* (Apoc. 1, 14) in *sztarisje* (Apoc. 5. 14); v vseh drugih primerih je ohranjena nespremenjena: *možjé, vrazjé, tatjé, lüdjé, zobjé, bratje, snopje, grozdje, rožjé, národje, vítéjze, obrázje, bogôvje, rogôvje, szinôvje, židovje. . . .* — Torej za -*cje, -čje, -sje, -šje* stanovitno -*cke, -čke, -ske, -ške*; -*tje, -pje, -dje, -bje, -zje, -žje, -vje* pa ostane vedno nespremenjeno, *možgé, vrazgé* ali kaj podobnega ni najti v knjigi; *g* za *j* ima le v besedah „*g ü n c z i*“ (Mat. 22, 4) in „*krüha gecsménoga*“, „*gecsméni krühov*“ (Jan. 6 9. 13). Ali je to zgolj naključje? Ni lahko misliti, nikar dokazati! Ali je pa le morda samovoljuost pisavčeva, enčes za *c, č, s, š* bom pisal **k** namestu **j**, drugod pa **j**! Kako bi bil prišel na to misel? In Küzmični sam. Novemu Zakonu so dostavljene „Knjige žol-

In Terplán se lepo vjema s Küzmičem, le da ima *-ke* za *-je* samo za *c* in *č* (ne tudi za *s* in *š*). tudi ne v tako mnogih besedah kakor oni. Jaz sem našel v njegovem delu sploh le tri besede na *-cke*: „hüdobnyáccke, obláccke, potoczke“, poslednji dve po večkrat, in eno ua *-čke*: „vinyicske“, ki stoji dvakrat v 80. (po vulg. 79.) ps. Zraven teh primerov ima Terplán več plur. nominativov na *-ci*: „grêsniczí, potoczí, poglawniczí, ocsaczi“, ki jih dela Küzmič na *-cke*: „grêsniczke, potoczke, poglawniczke“ in na *-ki*: „ocsáki“ (2. Pet. 3, 4; Act. 22, 1), kar je ostalo tako po vplivu madj. „atyák“, po čemer je posneto.

Zakaj sta torej Küzmič in Terplán *-ke* namestu *-je* pisala za *c*, *č*, (*s*, *š*), ne pa tudi za *t* in *p*, in zakaj ne *-ge* za *d*, *b*, *z*, *ž*, *v*? Gotovo pač, ker sta v onih primerih slišala in sama govorila *-ke*, v teh pa le po staro *-je*. Pa zakaj se je naredil iz *j* v enih primerih *k*, v drugih je pa ostal *j*? Vzroka ne moremo drugje iskati ko v soglasnikih pred *j*. Es scheint also die Tonlosigkeit der vorausgehenden Sibilanten es gewesen zu sein, die die Erhärtung des tönenden Reibungslautes *j* zum Verschlusslaute hervorrief, der dann natürlich tonlos werden musste. To je morda „eine eigentümliche Weise“, ali recimo „ein eigentümlicher Grund des Übergangs von *j* zu *k*, ali „eigentümlich“ še ni „unmöglich“. Prehod se je po tem takem najprej, že ob času Štefana Küzmiča, torej v 18. stoletju, začel po *c*, *č*, (*s*, *š*); in tu smemo po vsi pravici sklepati: post hoc, ergo propter hoc!

Ali zakaj pa se je moralo ravno *cj*, *čj*, *sj*, *šj* spremeniti v *ck*, *čk*, *sk*, *šk*? Gosp. Klekl pravi v svojem pismu: „po *s*, *c*, *č* je *j* vsikedar *k* zavoljo primernešega izgovorjenja“. Natančniše bi smeli reči, da se je hotel vterditi *j* zato, da se ne potopi v sprednjem soglasniku, kakor se je res v „boži, človeči“. Po starem glasoslovnem zakonu daje namrec *cj* in *čj*: *č*, *sj* in *šj*: *š*. S tem pa bi se samostojna končnica *-je* popolnoma zgubila in to se je hotelo preprečiti. Seveda je nevarnost prav tista tudi pri *zj* in *žj*, po starem da oboje *ž*. Če je prešlo tam *j* v *k'* in *k*, bi bilo moralo ob enem tu v *g'* in *g*. Vender se to ni zgodilo tako na enkrat, ker se *g'* ne razloči toliko od *j*, kakor se *k'*. Veča sorodnost glasu *j* z *g'* je zadrževala sprememba v *g*.

Nekaj podobnega vidimo v zgodovini prvotnega obče-slovenskega *tj* in *dj*; *tj* je prešlo pri nas v *é* in dalje v *č* (na Goriškem vsaj v nekih primerih v *k*: „Óbkine“, „hki“), *dj* pa ni prešlo v *dž*, *dž*, temuč v *g'* in to v *j*. Tu najdemo lahko tudi vzrok, zakaj Küzmič še ne pozna „bratke, tatké“ za „bratje, tatjé“: *tj*, *dj* so začeli Sloveni spreminjati še le razdeljeni v razne narode, enl tako, drugi drugači, more se torej delj časa ohraniti ko *cj*, *čj*, *sj*, *šj*. (Dalje prih.)

Popravek. — Obžalujem, da je v zadnjem zvezku poslednja poprava platnic ostala nezveršena. V naznanilu Šmarnic za 1, 1913 naj se bere »že stavijo« nam. »še stavijo«, nam. »K o b l a r« pa: »Ž l o g a r«. Ostali pogreški